

Herczeg Ferenc (1863–1954) a 20. század első felének meghatározó konzervatív írója. Temesváron született német ajkú családban, jogot tanult, de hamar az irodalom felé fordult. Pályáját publicisztikával kezdte, a **Budapesti Hírlap** tárcaírójaként. Később történelmi regényei (*Az élet kapuja*, *Ocskay brigadéros*) és drámái (*Bizánc*, *Byron*) hozták meg számára a legnagyobb ismertséget, de a publicisztikai írások is szerves részét alkotják életművének.

A Fekete szüret a Badacsonyon 1929. október 13-án jelent meg a Budapesti Hírlapban. Herczeg személyes kötődése a balatoni tájhoz — Lábdihegyen szőlőbirtokkal rendelkezett — különös hitelességet ad a szövegnek. A központi probléma a bazaltbányászat pusztító hatása: a természeti táj esztétikai, ökológiai és kulturális értéke kerül szembe a kapitalista, ipari érdekekkel. A „fekete szüret” metafora a szőlőszüret életadó ünnepével áll ellentétben, így az opposíció egy parabolisztikus értelmezést is lehetővé tesz: a termékenység és a pusztítás ütköztetését.

Műfaját tekintve a szöveg tárcaesszé. Ez a publicisztikai műfaj egyszerre tölt be közéleti funkciót és alkalmaz irodalmi-retorikai eszközöket. A hangnem sokszínű: áhítatos a természet bemutatásában, indulatos az üzleti érdekek bírálatában, ironikus a helyi közösség passzivitásának ábrázolásában. A stiláris megoldások között fontosak a metaforák („sziklacsontok roppannak”), a pejoratív jelzők („sakálhad”), valamint az intertextuális utalások Kisfaludy Mihály Himfy-lírájától Goethe költészetéig. Ezek az idézetek és allúziók emelik irodalmi szintre a közéleti publicisztikát.

Arany Lajos értelmezése szerint Herczeg „féltőn óvta a teremtet világ épségét és szépségét”. *A Fekete szüret a Badacsonyon* ennek a magatartásnak egyik legerőteljesebb megnyilvánulása. A mű többféle olvasatot kínál: környezetvédelmi felszólalás és a nemzeti identitás védelmeként is értelmezhető, valamint kritikai hangon szólal meg az ipari modernizáció következményeiről.

A Fekete szüret a Badacsonyon tehát sokoldalú betekintést ad Herczeg életművébe. Bár tematikusan eltér történelmi regényeitől és drámáitól, ugyanaz a szemlélet jellemzi: az értékek, a hagyományok és a közösségi önazonosság védelme. A tárcaesszé így kiegészíti a nagyobb lélegzetű epikai és drámai műveket, és megmutatja, hogy Herczeg írói felelősségvállalása nemcsak a múltra, hanem a jelen problémáira is kiterjedt.